

ELIMINERING AF BEHOVET FOR HALEKUPERING

Hvorfor bider mine grise i haler?

En forbedring af disse nøgelfaktorer vil reducere forekomsten af halebidning og dermed eliminere behovet for halekupering. Halebidning er et problem forårsaget af flere faktorer - der findes ingen nem løsning. Den enkelte landmand skal, om nødvendigt i samarbejde med en dyrlæge, undersøge seks faktorer og finde de løsninger, der fungerer bedst for hans eller hendes gård.

Hvorfor er det vigtigt for mig?

Halebidning medfører lavere kropsvægt og afviste eller beskårne slagtekroppe. Dette betyder igen økonomiske tab for svineproducenter. Faktorerne vist i højre side har også indflydelse på dyrenes sundhed. Løsning af problemerne vil derfor forbedre sundheden, reducere brugen af antibiotika og forbedre produktionen. Halebidning kompromitterer også dyrevelfærd og svækker svinebranchens omdømme.

Hvor begynder jeg?

Start med at overvåge risikofaktorerne ved at føre optegnelser over de seks nøgelfaktorer og omhyggeligt observere grisenes adfærd. Dette vil hjælpe dig med at identificere eventuelle problemer, før halebidning bliver et problem, og løse den bagvedliggende årsag til halebidning på din gård. Du kan eventuelt begynde med at udarbejde en risikorapport ved hjælp af det online WebHAT-værktøj (<https://webhat.ahdb.org.uk/>). Du kan også udføre en mere dybtgående risikovurdering, f.eks. ved hjælp af [SchwIP-modellen](#).

Når noget går galt

Selv gårde med omhyggelig fokus på nøgelfaktorer vil lejlighedsvis opleve et udbrud af halebidning. Hvis dette sker, skal du følge disse tre trin:

1. Fjern den gris, der bider, og behandl de tilskadekomne grise;
2. Tilføj frisk beskæftigelsesmateriale som reb, friskt træ, grene, halm (overvej at opbevare en forsyning til nødsituationer)
3. Tjek de ovennævnte nøgelfaktorer og træf foranstaltninger til at forbedre forholdene.

Det er vigtigt at registrere problemet tidligt og gribe ind så tidligt som muligt!. Tidlige tegn omfatter hængende/spændte haler, halelogren, hårløse haler, rastløshed og bidemærker.

Halebidning er et tegn på stress. Denne stress er normalt forårsaget af et uheldigt miljø og forkert driftsstyring, hvad en eller flere af seks nøgelfaktorer angår.

1. BESKÆFTIGELSESMATERIALE

Grise har et stærkt behov for at udforske deres miljø og at søge efter mad (snuse, bide og tygge). Hvis de ikke kan gøre dette, begynder de at kede sig og blive frustrerede.

2. TEMPERATUR, LUFTKVALITET OG LYS

Grise har behov for et stabilt miljø, der er tæt på deres optimale temperatur- og fugtighedsniveau, som er fri for træk og har passende lysforhold. Hvis grisene ikke er godt tilpas, bliver de frustrerede og kan begynde at bide i haler.

3. HELBRED OG FYSISK TILSTAND

Et godt overordnet helbred er en af de bedste måder til at undgå halebidning. En syg gris er en stresset gris.

4. KONKURRENCE

Grise foretrækker at lede efter mad, spise og hvile samtidigt. Der bør være tilstrækkelig plads og ressourcer til at opfylde dette behov og dermed undgå, at de konkurrerer med hinanden.

5. KOST

Grise har brug for foder af tilstrækkelig konsistens samt med det rette indhold af mineraler, fiber og essentielle aminosyrer. De har også brug for tilstrækkelig med friskt og rent vand.

6. STIENS STRUKTUR/RENHED

Grise foretrækker at bruge forskellige områder af stien til forskellige adfærdformer (hvile, fodring, afføring). Et snavset miljø, især i fodrings- og hvilearealet, er derfor et tegn på, at noget er galt. Det reducerer også komforten og stresser grisene.

Optimering af disse nøgelfaktorer skulle reducere halebidning og fjerne behovet for halekupering

Heikkiläs gård, Finland

Fumagallis gård, Italien

De to gårde, der ses ovenfor, viser i videoer, hvordan man undgår behovet forhalekupering. De findes på Europa-Kommissionens hjemmeside: https://ec.europa.eu/food/animals/welfare/practice/farm/pigs/tail-docking_en

ELIMINERING AF BEHOVET FOR HALEKUPERING BESKÆFTIGELSESMATERIALE

Hvorfor bider mine grise i haler?

Halm og hø er populære valg af beskæftigelsesmateriale

Potentielle indikatorer for ineffektivt eller utilstrækkeligt beskæftigelsesmateriale, hvilket kan føre til halebidning

- Bidte haler og ører
- Hudlæsioner
- Manglende interesse i materialer over tid
- Bidning i stiiinventar eller andre grise i stedet for beskæftigelsesmateriale
- Rode i og spredning af møg
- Konkurrence eller kamp om brug af beskæftigelsesmateriale
- Sutteadfærd på andre grise

Hvad? Der FINDES beskæftigelsesmateriale, som er kompatible med gylle og spaltegulve, såsom langhakked halm, alfalfa og hampreb. For grisene er det vigtigt at kunne flytte rundt med materialet og ændre dets udseende og struktur. Derfor skal det kunne tygges eller spises, og grisene skal kunne rode i det. Der kan bruges et eller flere materialer - det vigtigste er, at de opfylder disse kriterier og er placeret korrekt (i den rigtige højde uden at forstyrre hvile eller fodring, og uden at det er for nemt at få det ud af dispenserne og ikke let forurenede med møg). Tilføj yderligere materialer til stier i risikogruppen.

Hvorfor? Grise har et stærkt behov for at udforske deres miljø og søge efter føde. De gør det ved at rode, snuse, bide og tygge. Hvis de ikke kan gøre dette, begynder de at kede sig og blive frustreret, og de begynder at bide i stiiinventar eller andre grise i stien.

Hvornår? Materialet skal til enhver tid være tilgængeligt for alle grise. For at holde grisene interesserede, skal det ofte genopfyldes for at være af vedvarende interesse, og det skal holdes rent.

Hvor meget koster det? Omkostningerne varierer alt efter de valgte materialer og lokale priser. Ét EU-land med opdræt af svin med intakte haler beregnede i 2016, at omkostningerne ved at bruge halm svarede til 0,25 % af omkostningerne i opfodringsbedrifter og fra 2,8 % til 4 % af alle omkostninger for avlsheder.

Optimering af disse nøgelfaktorer skulle reducere halebidning og fjerne behovet for halekupering

1. BESKÆFTIGELSESMATERIALE

Grise har et stærkt behov for at udforske deres miljø og at søge efter mad (snuse, bide og tygge). Hvis de ikke kan gøre dette, begynder de at kede sig og blive frustrerede.

2. TEMPERATUR, LUFTKVALITET OG LYS

Grise har behov for et stabilt miljø, der er tæt på deres optimale temperatur- og fugtighedsniveau, som er fri for træk og har passende lysforhold. Hvis grisene ikke er godt tilpasset, bliver de frustrerede og kan begynde at bide i haler.

3. HELBRED OG FYSISK TILSTAND

Et godt overordnet helbred er en af de bedste måder til at undgå halebidning. En syg gris er en stresset gris.

4. KONKURRENCE

Grise foretrækker at lede efter mad, spise og hvile samtidigt. Der bør være tilstrækkelig plads og ressourcer til at opfylde dette behov og dermed undgå, at de konkurrerer med hinanden.

5. KOST

Grise har brug for foder af tilstrækkelig konsistens samt med det rette indhold af mineraler, fiber og essentielle aminosyrer. De har også brug for tilstrækkeligt med friskt og rent vand.

6. STIENS STRUKTUR/RENHED

Grise foretrækker at bruge forskellige områder af stien til forskellige adfærdformer (hvile, fodring, afføring). Et snavset miljø, især i fodrings- og hvilearealet, er derfor et tegn på, at noget er galt. Det reducerer også komforten og stresser grisene.

Hvordan ved jeg, om jeg gør det rigtigt? Først og fremmest skal du se på dine grise! Er de interesserede i det materiale, du har leveret, eller manipulerer de andre grise eller stiiinventar i stedet? Konkurrerer de om materialet?

Du kan også bruge denne ligning til hurtigt at vurdere, om dine grise har adgang til tilstrækkelige og passende berigelsesmaterialer.

Er dine grise interesserede i beskæftigelsesmaterialet?

Hvor meget halm skal jeg bruge?

1. Når grisene er aktive men ikke spiser, skal du tælle antallet af grise, der udforsker (manipulerer, undersøger, tygger) beskæftigelsesmateriale. Dette tal svarer til 'A'.
2. Tæl antallet af grise, der interagerer med andre grise og stiiinventar (spisende og drikkende grise skal ikke tælles med). Dette tal svarer til 'B'.
3. Udskift bogstaverne i denne ligning med dine tal: $A / A + B$. Så hvis du observerer 20 grise, der udforsker beskæftigelsesmaterialet, med yderligere 10 grise, der interagerer med andre grise eller stiiinventar, vil din sum være 20/30. Dette resultat skal ganges med 100 for at give dig en procentdel. I dette tilfælde ville det være 66,7 %. Sammenlign dit tal med dem nedenfor for at vurdere, om dine svin har brug for yderligere beskæftigelsesmaterialer.

100 % - 86,4 %	86,3 % - 18,1 %	18 % - 0 %
Maksimal sonderende adfærd - intet yderligere materiale kræves	Sonderende adfærd på mellemniveau - ingen yderligere materiale kræves, selv om du måske ønsker at genoverveje, hvis dit tal er tæt på den nedre ende	Minimal sonderende adfærd - indføring af beskæftigelsesmaterialer anbefales

Er der nogen ulemper? Ikke hvis du er opmærksom på nogle få enkle grundelementer: Hvis du bruger halm, skal det være tørt for at reducere sandsynligheden for mykotoksinforurening (tag en prøve for at kontrollere forureningen) og sørg for, at det opbevares korrekt. Fugtighed kan også få materiale til at svulme op og blokere dispensere. Halm og grovfoder kan også bruges i stier med spaltegulve - lande, der opdrætter grise med intakte haler, rapporterer, at selv ved anvendelse af disse materialer forekommer blokering af gylle sjældent. Vær opmærksom på beskæftigelsesmaterialets oprindelse for at undgå at introducere smitsomme sygdomme i produktionen.

Vidste du det?

Hvis der forekommer et udbrud af halebidning, er det vigtigt straks at distrahere grisene f.eks. med en blanding af forskellige, interessante og manipulerbare materialer.

Prøv f.eks. nogle af disse: grene med blade, reb, træspåner, hø, halm eller andet spiseligt materiale. Nogle landmænd opbevarer en ekstra forsyning af beskæftigelsesmaterialer til nødsituationer på gården.

Hvis du bruger reb, så prøv at binde knuder i dem, så grisene ikke kan bide lange stykker af, der kan ende i gyllesystemet.

Sara Barbieri

Forsker, Università degli Studi di Milano, Italien

"Vi udviklede inden for rammerne af et nationalt forskningsprojekt om svineproduktion en omkostningsberegner til en økonomisk vurdering af brugen af andre materialer end strå. Resultatet var, at omkostningerne, selv inklusive vedligeholdelse og arbejdskraft, er ubetydelige"

Publications Office

Print
ISBN 978-92-79-67524-9
doi: 10.2875/35318
EW-01-17-288-DA-C

PDF
ISBN 978-92-79-67522-5
doi: 10.2875/730
EW-01-17-288-DA-N

ELIMINERING AF BEHOVET FOR HALEKUPERING TEMPERATURKOMFORT, LUFTKVALITET OG LYS

Hvorfor bider mine grise i haler?

Grise har svært ved at regulere deres kropstemperatur

Potentielle indikatorer for dårlig temperaturkomfort/ luftkvalitet/lysforhold, som kan føre til halebidning

- Manglende renlighed
- Rastløshed/aggression
- Kryber sammen
- Kuldegysninger
- Leger med vand og afføring
- Nedsat appetit
- Grise, der ligger på siden og/eller langt fra hinanden
- Afføring på hvilestedet
- Gispen, nysen eller hoste
- Konjunktivitis

Hvad? Opretholdelse af den rigtige temperatur og god luftkvalitet er yderst vigtig for at holde stressniveauet nede. Forskellige temperaturzoner er en endnu bedre mulighed. I kolde klimaer kan isolering, god strøelse eller et varmeanlæg sikre temperaturkomfort. I varmt vejr omfatter mulighederne varmevekslere, klimaanlæg, gulvkøling, vandspraysystemer, brusere og mudderhuller. Ventilation skal begrænse strømmen af kold luft over soveområder og holde støv- og ammoniakniveauet på et minimum. Det er også vigtigt for grisene at kunne undgå direkte sollys. Grise skal have mindst 40 lux i mindst 8 timer om dagen. Da kontinuerlig belysning forårsager stress, skal der opretholdes en rytme med nat og dag. Skarpt lys bør også undgås.

Hvorfor? Grise har en meget begrænset kapacitet til at regulere deres kropstemperatur og behøver derfor et stabilt miljø, der hele tiden er tæt på deres optimale temperatur, og som begrænser ikke-sæsonmæssige udsving. Forskellige temperaturzoner, der imødekommer forskellige grises behov, virker endnu bedre. Hvis der ikke er mulighed for dette, bliver grise sløve eller rastløse og kan begynde at bide i haler.

Optimering af disse nøglefaktorer skulle reducere halebidning og fjerne behovet for halekupering

1. BESKÆFTIGELSESMATERIALE

Grise har et stærkt behov for at udforske deres miljø og at søge efter mad (snuse, bide og tygge). Hvis de ikke kan gøre dette, begynder de at kede sig og blive frustrerede.

2. TEMPERATUR, LUFTKVALITET OG LYS

Grise har behov for et stabilt miljø, der er tæt på deres optimale temperatur- og fugtighedsniveau, som er fri for træk og har passende lysforhold. Hvis grisene ikke er godt tilpas, bliver de frustrerede og kan begynde at bide i haler.

3. HELBRED OG FYSISK TILSTAND

Et godt overordnet helbred er en af de bedste måder til at undgå halebidning. En syg gris er en stresset gris.

4. KONKURRENCE

Grise foretrækker at lede efter mad, spise og hvile samtidigt. Der bør være tilstrækkelig plads og ressourcer til at opfylde dette behov og dermed undgå, at de konkurrerer med hinanden.

5. KOST

Grise har brug for foder af tilstrækkelig konsistens samt med det rette indhold af mineraler, fiber og essentielle aminosyrer. De har også brug for tilstrækkeligt med friskt og rent vand.

6. STIENS STRUKTUR/RENHED

Grise foretrækker at bruge forskellige områder af stien til forskellige adfærdformer (hvile, fodring, afføring). Et snavset miljø, især i fodrings- og hvilearealet, er derfor et tegn på, at noget er galt. Det reducerer også komforten og stresser grisene.

Hvordan? Der findes forskellige opvarmnings-, køle- og ventilationsmuligheder på markedet. Ved direkte sollys kan løsningen være så enkel som at montere persiener på vinduer. At holde grisene i halvmørke for at undgå angreb er ineffektivt og bør undgås.

Hvor meget koster det? Omkostningerne varierer afhængigt af land og valgmulighederne.

Hvordan ved jeg, om jeg gør det rigtigt? Der er blevet foreslået forskellige indikatorer, som f.eks. at sikre, at temperaturvariationen ikke overstiger 4 °C i løbet af et døgn, holde gennemtræk under 0,2 meter pr. sekund og overvåge CO₂-, NH₃- og fugtighedsniveauet.

Er der nogen ulemper? Ikke alle ventilations- og gulvsystemkombinationer er lige effektive. Erfaringer fra landmænd i lande, der opdrætter grise med intakte haler, viser, at de bedste resultater er opnået ved trinvis ændringer af ventilations-, opvarmnings- og stidesign ved at prøve sig frem.

Temperaturkontrol på Timo Heikkiläs gård, Finland

Vidste du det?

Nogle gårde i Norden bruger den latente varme i gyllesystemer til at opvarme gården. Dette har den ekstra fordel, at det nedkøler gyllen og reducerer produktionen af ammoniak.

Jan Vugts

Senior Advisor, HKScan, Finland

“Det vigtigste er, at designet af stien, gulvet og klimaanlægget udgør et integreret system”

Anne-Claire Berentsen

Videnskabelig medarbejder hos Dyrevelfærdstjenesten hos statens kontor for forbrugerbeskyttelse og fødevarerikkerhed i Niedersachsen, Tyskland.

“Især for fravæning af smågrise er opvarmede gulve i liggeområdet (hvileområdet) ikke så dyrt og har store fordele, fordi det giver mulighed for et varmt, komfortabelt liggeområde og et køligere aktivitetsområde. Derfor kan temperaturen i det samlede rum være lavere, hvilket generelt betyder bedre ventilation og et lavere niveau af mindre skadelig gas. Det giver også grisene mulighed for at vælge mellem to temperaturzoner.”

ELIMINERING AF BEHOVET FOR HALEKUPERING HELBRED OG FYSISK TILSTAND

Hvorfor bider mine grise i haler?

Din dyrlæge bør besøge gården regelmæssigt

Potentielle indikatorer for dårligt helbred, der kan føre til halebidning

- Bidt eller slap hale
- Hudlæsioner eller ridser
- Øget rastløshed
- Halten
- Manglende appetit
- Gispn, rysten, hoste, nysen, diarré
- Unormal kropstørrelse
- Social isolation
- Øget dødelighed

Hvad? Et godt besætningshelbred og regelmæssige besøg fra din dyrlæge er vigtigt for at sikre, at dine grise er sunde og raske og undgå sygdomsudbrud på din gård.

Hvorfor? Et godt overordnet helbred er en af de bedste måder til at undgå halebidning, og det er selvfølgelig også godt for landbrugsvirksomheden.

Hvordan? Afvænnning af dine grise i en minimumsalder på 28 dage vil producere stærkere, mere modstandsdygtige og mindre stressede grise. De vil være mindre tilbøjelige til halebidning, og det vil medføre lavere brug af antibiotika senere. Grise skal helst fødes, opdrættes og opfedes i lukkede besætninger. Hvis dette ikke er muligt, bør opfædningsgårde kun have grise fra én kilde, og der bør være tætte forbindelser mellem gårde, så sundhedsovervågning og vaccinationer kan koordineres. Sørg for regelmæssige besøg af en dyrlæge og installér hygiejnebarrierer i alle bygninger. Det bør undgås at blande grupper. Der skal også tilvejebringes et tilstrækkeligt antal hospitalsstier. Hold øje med stier med sundhedsmæssige problemer, da halebidning er en reel risiko.

Hvor meget koster det? Fordelene mere end opvejer omkostningerne. Et forbedret helbred giver en bedre produktion og reducerer brugen af antibiotika. Grise med intakte haler er stærkere og sundere, så de har mindre sandsynlighed for at få brug for dyrlæge eller medicinsk behandling eller specialfoder. De oplever også færre problemer ved fravænnning.

Optimering af disse nøglefaktorer skulle reducere halebidning og fjerne behovet for halekupering

1. BESKÆFTIGELSESMATERIALE

Grise har et stærkt behov for at udforske deres miljø og at søge efter mad (snuse, bide og tygge). Hvis de ikke kan gøre dette, begynder de at kede sig og blive frustrerede.

2. TEMPERATUR, LUFTKVALITET OG LYS

Grise har behov for et stabilt miljø, der er tæt på deres optimale temperatur- og fugtighedsniveau, som er fri for træk og har passende lysforhold. Hvis grisene ikke er godt tilpas, bliver de frustrerede og kan begynde at bide i haler.

3. HELBRED OG FYSISK TILSTAND

Et godt overordnet helbred er en af de bedste måder til at undgå halebidning. En syg gris er en stresset gris.

4. KONKURRENCE

Grise foretrækker at lede efter mad, spise og hvile samtidigt. Der bør være tilstrækkelig plads og ressourcer til at opfylde dette behov og dermed undgå, at de konkurrerer med hinanden.

5. KOST

Grise har brug for foder af tilstrækkelig konsistens samt med det rette indhold af mineraler, fiber og essentielle aminosyrer. De har også brug for tilstrækkeligt med friskt og rent vand.

6. STIENS STRUKTUR/RENHED

Grise foretrækker at bruge forskellige områder af stien til forskellige adfærdsmønstre (hvile, fodring, afføring). Et snavset miljø, især i fodrings- og hvilearealet, er derfor et tegn på, at noget er galt. Det reducerer også komforten og stresser grisene.

Hvordan ved jeg, om jeg gør det rigtigt? Generelt er hudtilstand samt haleposition og aktivitetsniveau nøgleindikatorer for god sundhed. Mere specifikke indikatorer kan bruges til at holde øje med besætningens sundhed, herunder medicinbrug, antallet af grise i hospitalsstier, dødelighedsniveauer på mindre end 5 % efter fravæning, niveauer af halten på mindre end 5 % og feedback fra slagterier og produktion.

Er der nogen ulemper? Nej - omkostningerne ved en robust sundhedsplan opvejes i høj grad af fordelene.

Vidste du det?

EU-lande, der opdrætter grise med intakte haler, har også nogle af de bedste svinesundhedsnormer i verden. Er det et tilfælde?

ELIMINERING AF BEHOVET FOR HALEKUPERING KONKURRENCE

Hvorfor bider mine grise i haler?

Har dine grise plads nok til at spise samtidigt?

Potentielle indikatorer for mangel på plads, hvilket kan føre til halebidning

- Lav kropstilstandsscore
- Varierende kropstørrelse i en sti
- Hudlæsioner på bagpartier (konkurrence om føde)
- Hudlæsioner på forpartier (konkurrence om plads)
- Kampe omkring foderautomater
- Grise, der venter på at bruge foderautomater
- Dårlig fordeling af svin i hvert stiområde

Hvad? Du skal sikre tilstrækkelig plads i hver sti for at undgå konkurrence om mad, drikke eller plads. Fodersystemer, der giver svin adgang til at spise samtidigt anbefales. Systemer, der ikke er restriktive, kan udgøre en risiko for halebidning, da de sjældent gør det muligt for alle grisene at spise på samme tid. Hvis du anvender sådanne systemer, bør du sørge for at undgå konkurrence om foderet. Stiens struktur er også meget vigtig, og der skal være plads nok til, at grisene har særskilte arealer til hvile og beskæftigelse, og samtidig har mulighed for at komme væk fra de andre grise i stien.

Hvorfor? Konkurrence er en stressfaktor, der kan føre til halebidning. Forskning har vist, at grise bruger subtilt kropssprog til at undgå kampe. Hvis de ikke har plads til at undgå konfrontation, bliver de stressede. Tilvejebringelse af tilstrækkelig plads påvirker også andre parametre, såsom mulighed for hvile og luftkvalitet.

Hvordan? Ud over at sikre at stierne og foderautomaterne er af tilstrækkelig størrelse, er det vigtigt at holde grise af samme størrelse sammen for at minimere konkurrencefremkaldt stress. Sortering efter størrelse skal ske på tidspunktet for fravæning, selvom blanding skal minimeres. Hold kuldsøskende sammen i videst muligt omfang, og overvej kun at flytte meget små grise til en sti med ekstra faciliteter. Nogle enkle ændringer kan også give adgang til flugtveje, såsom trin til en højere platform i stien.

Optimering af disse nøglefaktorer skulle reducere halebidning og fjerne behovet for halekupering

1. BESKÆFTIGELSESMATERIALE

Grise har et stærkt behov for at udforske deres miljø og at søge efter mad (snuse, bide og tygge). Hvis de ikke kan gøre dette, begynder de at kede sig og blive frustrerede.

2. TEMPERATUR, LUFTKVALITET OG LYS

Grise har behov for et stabilt miljø, der er tæt på deres optimale temperatur- og fugtighedsniveau, som er fri for træk og har passende lysforhold. Hvis grisene ikke er godt tilpas, bliver de frustrerede og kan begynde at bide i haler.

3. HELBRED OG FYSISK TILSTAND

Et godt overordnet helbred er en af de bedste måder til at undgå halebidning. En syg gris er en stresset gris.

4. KONKURRENCE

Grise foretrækker at lede efter mad, spise og hvile samtidigt. Der bør være tilstrækkelig plads og ressourcer til at opfylde dette behov og dermed undgå, at de konkurrerer med hinanden.

5. KOST

Grise har brug for foder af tilstrækkelig konsistens samt med det rette indhold af mineraler, fiber og essentielle aminosyrer. De har også brug for tilstrækkeligt med friskt og rent vand.

6. STIENS STRUKTUR/RENHED

Grise foretrækker at bruge forskellige områder af stien til forskellige adfærdformer (hvile, fodring, afføring). Et snavset miljø, især i fodrings- og hvilearealet, er derfor et tegn på, at noget er galt. Det reducerer også komforten og stresser grisene.

Hvor meget koster det? Hvis du har brug for at øge foderpladsen, vil det naturligvis reducere gulvpladsen i stien generelt, hvilket betyder, at du måske skal reducere antallet af grise i stien en lille smule. Men for de lande, der har foretaget denne ændring, anses omkostningerne for at være umagen værd.

Hvordan ved jeg, om jeg gør det rigtigt? God hudtilstand er tegn på tilstrækkelig plads, og det samme gælder for manglende kampe og ventetid i foderområdet. Hvis alle grise kan spise i

én del af stien, eller alle ligger ned samtidigt i en anden, har du sandsynligvis ikke noget problem med konkurrencen. Der er ikke noget EU-lovkrav for truglængde. Et land, der har opdrættet grise med intakte haler, anbefaler dog, at truglængder på ca. 17 cm/pattegris øges til 22 cm/opfedningsgris, hvilket er en effektiv måde at eliminere konkurrence om foder.

Er der nogen ulemper? Bortset fra at investere i større trug eller reducere antallet af grise i et begrænset område, burde der ikke være nogen omkostninger ved at sikre, at der ikke er konkurrence.

Eliminering af konkurrence om foder blev af landmænd i EU-lande, der opdrættede grise med intakte haler, anført som en af de to vigtigste faktorer for at opnå de rette resultater. Den anden var foder- og vandkvalitet.

ELIMINERING AF BEHOVET FOR HALEKUPERING KOST

Hvorfor bider mine grise i haler?

Vandkvaliteten skal tjekkes regelmæssigt

Potentielle indikatorer for en uegnet kost, som kan føre til halebidning

- Lav kropstilstandsscore
- Vægtudsving
- Dårlig klassificering af slagtekroppe
- Høj forekomst af mave- og tarmsår,
- Høj forekomst af hale- eller ørenekrose

Hvad? Dine grise har brug for et foder med passende fibermængder (mindst 4 %), mineraler og essentielle aminosyrer (f.eks. tryptophan og lysin). Foderet skal også være af passende konsistens til dyrenes type og være af god kvalitet. Det bør gives med passende frekvenser, og bør ikke ændres brat. Rigelig forsyning af friskt vand af god kvalitet er også vigtigt.

Hvorfor? Et korrekt afbalanceret foder vil holde dine grise sunde og sikre god tarmtilstand. Grise med tarmømhed og grise, som pludselig skal tilpasses til nyt foder, bliver stressede grise, hvilket kan lede til halebidning.

Hvordan? Nogle gårde har konstateret, at grise på en flydende kost vokser mere jævnt og også omdanner mad mere effektivt end dem på en tør kost. Nogle dyrlæger har fundet ud af, at tilsætning af salt til foder eller at give saltsten eller blokke af mineraler er effektive til at afhjælpe halebidning. Både fiberindhold og formalingsgrad for foder er meget vigtig for tarmhelbredet og er derfor en nøgelfaktor til reduktion af halebidning. Opbevar prøver fra hver foderbatch i cirka to måneder - du kan analysere dem, hvis halebidning forekommer.

Optimering af disse nøgelfaktorer skulle reducere halebidning og fjerne behovet for halekupering

1. BESKÆFTIGELSESMATERIALE

Grise har et stærkt behov for at udforske deres miljø og at søge efter mad (snuse, bide og tygge). Hvis de ikke kan gøre dette, begynder de at kede sig og blive frustrerede.

2. TEMPERATUR, LUFTKVALITET OG LYS

Grise har behov for et stabilt miljø, der er tæt på deres optimale temperatur- og fugtighedsniveau, som er fri for træk og har passende lysforhold. Hvis grisene ikke er godt tilpas, bliver de frustrerede og kan begynde at bide i haler.

3. HELBRED OG FYSISK TILSTAND

Et godt overordnet helbred er en af de bedste måder til at undgå halebidning. En syg gris er en stresset gris.

4. KONKURRENCE

Grise foretrækker at lede efter mad, spise og hvile samtidigt. Der bør være tilstrækkelig plads og ressourcer til at opfylde dette behov og dermed undgå, at de konkurrerer med hinanden.

5. KOST

Grise har brug for foder af tilstrækkelig konsistens samt med det rette indhold af mineraler, fiber og essentielle aminosyrer. De har også brug for tilstrækkeligt med friskt og rent vand.

6. STIENS STRUKTUR/RENHED

Grise foretrækker at bruge forskellige områder af stien til forskellige adfærdformer (hvile, fodring, afføring). Et snavset miljø, især i fodrings- og hvilearealet, er derfor et tegn på, at noget er galt. Det reducerer også komforten og stresser grisene.

Med hensyn til vand anbefaler ét EU-land at have 1 drikkeautomat for hver 12 grise. Vandkvaliteten bør kontrolleres regelmæssigt ved hjælp af kemisk og mikrobiologisk analyse. Vandets flowhastighed og drikkeautomaternes funktion bør kontrolleres regelmæssigt og justeres efter grisenes vægt og i øvrigt følge anbefalingerne fra dyrevelfærdsekspert(er)⁽¹⁾.

Hvor meget koster det? Selv om gode fodersammensætninger ofte koster mere, bliver disse omkostninger genvundet efter slagtning, fordi grisene er sunde.

Hvordan ved jeg, om jeg gør det rigtigt? Hvis kropsvurderingsscorer er høje, og grisenes gastriske funktion er normal, har du sandsynligvis ikke noget problem med foderet. Hvis du ikke allerede har gjort det, bør du dog prøve at sammenligne næringsindholdet i dit foder med det, der anbefales af dyrevelfærdsekspert(er) og foreningen af danske svineavlere.. Forhør dig hos dit slagteri om post mortem-indikatorer på tarmens sundhed og snak med dit foderselskab og din dyrlæge, hvis du har et problem.

Er der nogen ulemper? Der er ingen ulemper ved at give en sund og nærende kost, måske bortset fra de højere indledende omkostninger. God tarmhygiejne betyder færre tilfælde af diarré, sundere grise, højere daglig gevinst, bedre foderomdannelse og mindre brug af antibiotika.

Forbedring af kvaliteten af foder og vand blev af landmænd i EU-lande, der opdrættede grise med intakte haler, vurderet til at være et af de to vigtigste parametre for at opnå det ønskede resultat. Den anden var eliminering af konkurrence om foder.

Vidste du det?

Et højt råfiberindhold kan berolige grise, da det giver dem en mæthedfølelse i længere tid.

Der er videnskabeligt bevis for, at mangel på tryptofan i kosten øger risikoen for halebidning. I Tyskland anbefales det at have et lysin:tryptofan-forhold på 1:0,2 for opfedningssvin (28-110 kg).

Næringsindhold og ensartethed er begge vigtige faktorer i grises kost

⁽¹⁾ Anbefalede flowrater (DLG): Pattegrise: 0,4-0,5 l/min; Fravænnede grise (7-30 kg): 0,5-0,7 l/min; Opfedningsgrise <50 kg: 0,6-1,0 l/min; Opfedningsgrise 50-80 kg: 0,8-1,2 l/min; Opfedningsgrise 80-120 kg: 1,2-1,8 l/min

ELIMINERING AF BEHOVET FOR HALEKUPERING STIENS STRUKTUR/-RENHED

Hvorfor bider mine grise i haler?

Copyright: Jens van Bebber

Grise er meget renlige dyr fra naturens side

Potentielle indikatorer for en uegnet stistruktur/manglende renlighed, hvilket kan føre til halebidning

- Tilstedeværelse af afføring på grisenes kroppe
- Øget sygdom (halten, diarré, luftvejsinfektioner)

Hvad? Et beskidt miljø reducerer komforten i et leveområde og øger mængden af skadelige gasser, stresser grisene og øger risikoen for sygdom. Når grise er beskidte, skyldes det tit uhensigtsmæssig adfærd som følge af upassende forhold på gården, såsom trængsel, temperaturmæssig belastning eller dårlig ventilation. Grise finder også snavset beskæftigelsesmateriale uinteressant, så de ressourcer, der investeres i at levere det, bliver spildt.

Hvor? Det er vigtigt at have veldefinerede områder til hvile, fodring og afføring, især i stier med delvist spaltede gulve. Hvilestedet skal være tørt og rent, og det samme gælder for fodertruget, vanddispenserne og eventuelle beskæftigelsesmaterialer. Tunggrise (der slagtes ved omkring 160 kg) kræver mere plads ved truget, hvis de bliver foderbegrænset.

Hvordan? Ud over regelmæssig rengøring skal du kigge efter årsagerne til snavs. Eksperimentér med temperatur og ventilation, afhjælp eventuelle fejlbehæftede drikkespisere, undersøg stierne og deres indretning, observer hvor svinene defækerer og hvorfor. Dette vil give en indikation af, hvor ændringer er nødvendige. Du bør måske overveje opvarmede gulve i hvileområdet, kølesystemer eller et biologisk luftrensningssystem, der fjerner støv, ammoniak og lugt fra luften.

Optimering af disse nøglefaktorer skulle reducere halebidning og fjerne behovet for halekupering

1. BESKÆFTIGELSESMATERIALE

Grise har et stærkt behov for at udforske deres miljø og at søge efter mad (snuse, bide og tygge). Hvis de ikke kan gøre dette, begynder de at kede sig og blive frustrerede.

2. TEMPERATUR, LUFTKVALITET OG LYS

Grise har behov for et stabilt miljø, der er tæt på deres optimale temperatur- og fugtighedsniveau, som er fri for træk og har passende lysforhold. Hvis grisene ikke er godt tilpas, bliver de frustrerede og kan begynde at bide i haler.

3. HELBRED OG FYSISK TILSTAND

Et godt overordnet helbred er en af de bedste måder til at undgå halebidning. En syg gris er en stresset gris.

4. KONKURRENCE

Grise foretrækker at lede efter mad, spise og hvile samtidigt. Der bør være tilstrækkelig plads og ressourcer til at opfylde dette behov og dermed undgå, at de konkurrerer med hinanden.

5. KOST

Grise har brug for foder af tilstrækkelig konsistens samt med det rette indhold af mineraler, fiber og essentielle aminosyrer. De har også brug for tilstrækkeligt med friskt og rent vand.

6. STIENS STRUKTUR/RENHED

Grise foretrækker at bruge forskellige områder af stien til forskellige adfærdformer (hvile, fodring, afføring). Et snavset miljø, især i fodrings- og hvilearealet, er derfor et tegn på, at noget er galt. Det reducerer også komforten og stresser grisene.

Hvor meget koster det? Rengøringsomkostninger opvejes til fulde af fordelene. Det kan godt være mere omkostningseffektivt at eksperimentere med stidesign end at rengøre dårligt designede stier oftere.

Hvordan ved jeg, om jeg gør det rigtigt? Hvis hvileområdet er rent og tørt, er du på rette vej! Du kan evt. også måle ammoniakniveauer eller indføre en skala for renlighed og overvåge andelen af grise over en tærskelscore.

Er der nogen ulemper? Nej

Vidste du det?

Nogle lande bruger foderautomater, der foldes op mod væggene, hvilket betyder mindre spild og foderforurening og renere grise!

Grise har brug for et rent og tørt område til hvile